

[Ellsabeth Arnold]

skellige ministerier, som skal kanaliseres igennem Teknologinævnet. Derfor er det vigtigt, at nævnet har en vis lang horisont at arbejde med, og også at de selv er i stand til at prioritere deres opgaver. I den henseende er vi i Det Radikale Venstre helt trygge ved nævnets kompetente ledelse.

Flere ordførere har nævnt, at de synes, nævnet burde være permanent. I Det Radikale Venstre tror vi, at det er godt at opretholde en tidsbegrænset funktion, så man hele tiden med jævne mellemrum – gerne med lange mellemrum – revurderer, om nævnet fungerer på en optimal måde, om nævnet håndterer en opgave, som ikke bliver løst andre steder i systemet.

Jeg tror ikke, der er noget som helst risikabelt i, at man har en tidsbegrænset funktion, og at man så til gengæld i god tid begynder at vurdere, hvordan det pågældende nævn har fungeret, således at vi sikrer os, at de midler, vi bruger til oplysningsvirksomheden, bliver brugt fornuftigt og ikke på opgaver, som løses andre steder.

Vi kan altså fra Det Radikale Venstres side tilslutte os det fremsatte lovforslag.

Jette Pors (CD):

Hvis vi svømmede i penge, havde vi ingen problemer, men det gør vi ikke, og det siger vel også dagens aktuelle problemer alt om. Der skal prioriteres. Med det som udgangspunkt skal jeg nævne, at Teknologinævnet, siden det blev oprettet i 1985, ikke har haft den store tilslutning fra CD. Det har det heller ikke i dag.

Jeg vil ikke stå og gentage alle de argumenter, vi er kommet med tidligere, men jeg skal meget kort meddele, at vi ikke ønsker Teknologinævnets fortsættelse. Vi støtter ikke lovforslaget.

Lysholm Christensen (KRF):

Vi vil fra Kristeligt Folkepartis side gerne anerkende det arbejde, der gøres i Teknologinævnet. Vi mener virkelig, man har løst opgaven på fremragende vis. Man har forstået at være debatskabende, har arrangeret nyttige konferencer og har også bidraget til, at debatten er flyttet ud i folkeoplysningskredse. Allerede om få dage ser vi endnu et resultat af nævnets arbejde, en konference om genteknologi, så vor anerkendelse skal ikke mangle.

Vi kan tilslutte os det forslag, der ligger her, altså forslaget om at give nævnet en periode på

fem år at virke i. Vi er opmærksom på, at tingene udvikler sig meget stærkt rent teknologisk, og det kan være, at situationen ser anderledes ud om fem år; lad os så tage den op til vurdering igen.

Vi vil være bekymret ved at gøre nævnet permanent; det er altid vanskeligt at skille sig af med noget, der er blevet permanent, så en femårsperiode vil være rimelig, også set ud fra den betragtning, at det vil give rimelig arbejdsro og mulighed for langsigtet planlægning.

Vi kan støtte lovforslaget i dets nuværende udformning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 26:

Forslag til realkreditlov.

Af boligministeren (Agnete Laustsen).
(Fremsat 11/10 89).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 4 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 28:

Forslag til lov om ændring af lov om realkreditlignende lån og andelsboliglån m.v.

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).
(Fremsat 11/10 89).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Baadsgaard (S):

Forslaget til ny realkreditlov er som bekendt nødvendiggjort af en række EF-direktiver, der

[Baadsgaard]

alle sigter mod at harmonisere al kreditvirksomhed i forbindelse med etablering af det indre marked. Denne harmonisering giver skærpede konkurrencevilkår både for realkreditinstitutter og anden realkreditvirksomhed.

Vi er i Socialdemokratiet klart indstillet på at medvirke til at sikre realkreditinstitutterne, så de kan fortsætte deres virksomhed under disse skærpede vilkår, både hvad angår den internationale konkurrence og de ændrede forhold på det hjemlige finansielle marked.

Jeg synes, vi burde have haft lovforslaget til behandling allerede i sidste samling. Der er meget kort tid til behandlingen, hvis vi skal være færdige til den 13. december, hvorefter der som bekendt frit kan oprettes nye institutter. Vi vil selvfølgelig i Boligudvalget bestræbe os på ikke at forlænge behandlingen unødigt, men mere synes jeg også det er svært at love nu.

Vi er af den opfattelse i Socialdemokratiet, at realkreditsystemet er et godt system. Der har været kedelige eksempler, hvor realkrediten har været i offentlighedens søgelys på en uheldig måde, men generelt set har realkrediten fungeret tilfredsstillende som kreditformidler.

Vi skal sikre, at de gode sider ved realkrediten kan bevares. Jeg tænker på den lave rentemarginal, man har kunnet præstere. Hvis realkrediten bl.a. gennem en omkostningsbevidst drift kan fastholde en lav rentemarginal, så er det vel den bedste konkurrencefaktor, der kan spilles på.

Det er også væsentligt at fastholde, at det er realkredit – med streg under »real«. Det betyder meget, at almindelige mennesker med jævne indkomster kan opnå lån mod pant i fast ejendom. Realkrediten skal efter vor opfattelse helst ikke udvikle sig til at blive personkredit.

Det er også klart, at den høje sikkerhed og stabilitet, som realkreditobligationerne har haft hidtil, må fastholdes fremover. Det er jo ikke alene af hensyn til realkrediten og obligationsejerne, men også et generelt samfundsøkonomisk hensyn.

Lovforslaget indeholder adgang til udvidelse af realkreditinstitutternes virksomhedsområde, og hermed forbedres realkreditens konkurrencesituation over for de øvrige kreditinstitutter. Derfor kan vi støtte det. Men det må være sådan, at udøvelse af såkaldt accessorisk virksomhed foregår således, at der er gennemskue-

lighed i regnskaberne; det bør klart fremgå, om så den øvrige virksomhed giver overskud eller påfører instituttet tab.

Vi kan støtte, at realkreditvirksomhed for nye realkreditinstitutter skal drives i aktieselskabsform.

Hvad angår omdannelse af eksisterende institutter til aktieselskaber er det en forudsætning for Socialdemokratiet, at den egenkapital, de reserver, der findes, ikke udloddes til kommende aktionærer, men forbliver i foretagendet inklusive udbytte til gavn for nuværende og kommende låntagere.

Jeg mangler i lovforslaget klarhed over, hvordan eventuelle nye aktionærer er stillet i forhold til aktier ejet af foreningen eller fonden. Jeg tænker både på nye aktionærers indflydelse og på udmåling af udbytte osv. Nye aktionærers interesse for køb af aktier vil jo knytte sig til netop udbytte eller indflydelse eller begge dele.

Hvis nye aktionærer skal have udbytte uden at gøre indhug i eksisterende reserver, skal virksomheden drives, så den primære drift giver overskud. Men hvis den primære drift giver overskud, hvorfor skal der så overhovedet udbydes nye aktier? Det er selvfølgelig institutternes overvejelse. Men vi vil i Socialdemokratiet have fuld klarhed over, hvordan omdannelsen kan ske, både hvad angår reservernes håndtering, og hvad angår indflydelse.

Der har været udtrykt utilfredshed fra realkreditinstitutternes side, fordi der ikke i lovforslaget er liberaliseret tilstrækkeligt. Lovforslaget indeholder faktisk nogen liberalisering og forenkling, også udvidelse af muligheder for långivning, og vi kan i princippet støtte disse foreslåede ændringer. Kan der liberaliseres yderligere, er vi ikke afvisende, men tiden er ikke til at udvide det lånefinansierede forbrug; heri er vi enige i lovforslagets formuleringer.

Der må også i overvejselen om liberalisering tages hensyn til sikkerhed for obligationerne, og dette hensyn kan ikke løsrives fra f.eks. lånegrænse og reservernes placering.

Når vi nu taler om liberalisering og forenkling, vil det være nærliggende at se på Industriens Realkreditfond og Dansk Landbrugs Realkreditfond. Hvad er årsagen til, at deres eneret på andenlagsbelåning ikke er omtalt eller ikke er forsøgt ændret? Det ville være en enorm forenkling og billiggørelse for låntagerne, hvis vi

[Baadsgaard]

afskaffede disse tolagsbelåninger. Hvad er boligministerens indstilling til en sådan forenkling? Vi ved jo, at regeringen er en afbureaukratiseringsregering, så her er der i hvert fald et emne at tage fat på.

Jeg vil nævne et område, hvor udvidelse af lånoptagelse kan have en uheldig virkning. Det drejer sig om udvidet adgang til tillægslån i private udlejningsejendomme. Efter vor opfattelse skal eventuelle friværdier i disse ejendomme forbeholdes forbedringer og genopretning af ejendommene. Dette spørgsmål vil vi forfølge nærmere under udvalgsarbejdet.

Jeg har bemærket, at boligministeren vil genindføre mulighed for kontantlån. Det er vi ikke med på. Jeg vil gerne spørge boligministeren, om hun har rådført sig med skatteministeren om genindførelse af kontantlån, specielt hvordan skatteministeren vurderer forslaget i relation til skattereformen.

Vi kan støtte, at tilsynet med realkreditinstitutterne styrkes og får tilført øgede ressourcer. Jeg har bemærket, at placeringen af tilsynet fortsat er til overvejelse i regeringen. Det, som må være afgørende her, er, hvordan vi opnår det bedste tilsyn ud fra den tilsynsopgave, vi ønsker løst. En samling af Finanstilsynets opgave og Realkreditilsynets opgave på ét sted vil for Socialdemokratiet være en fordel.

Jeg har bemærket, at lovforslaget ikke indeholder de i finanslovforslaget bebudede ændringer vedrørende indeksslån til det støttede byggeri. Skal det tages som et udtryk for, at regeringen har opgivet disse ændringer?

Jeg har en stribe af spørgsmål, også af helt teknisk karakter, og det vil jeg tage op under udvalgsbehandlingen. Det er ikke tiden her. Jeg har holdt mig til de mere principielle spørgsmål og givet udtryk for de synspunkter, vi anlægger. Vi har en række krav og hensyn, som vi ønsker tilgodeset. På det grundlag er vi indstillet på at gå ind i et sagligt udvalgsarbejde for at få en god realkreditlov.

Lizzie Lichtenberg (KF):

Forslag til ny realkreditlov vil give realkrediten bedre vilkår forud for etableringen af EF's indre marked. Dette lovforslag, vi har til behandling i dag, indebærer lempelser i betingelserne for at drive realkreditvirksomhed i Danmark.

Ifølge lovforslaget skal der åbnes for, at nye realkreditinstitutter kan optage og udøve virksomhed som kreditinstitut både fra Danmark, andre EF-medlemslande og fra tredjelande, herunder de nordiske.

Dette lovforslag hviler dels på EF's Første Samordningsdirektiv fra 1977 og dels på EF's Ministerråds vedtagelse i juni 1989 af en fælles holdning til to EF-direktivforslag, hvor det første drejer sig om forslag til andet direktiv om samordning af lovgivning om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut. Dette forslag kaldes Andet Samordningsdirektiv, og endelig et direktivforslag, der drejer sig om forslag til direktiv om solvensnøgletal for realkreditinstitutter.

For at Danmark kan opfylde sine forpligtelser over for EF, fremsættes forslag til ny realkreditlov nu, da den 12-årige overgangsperiode i forhold til EF-direktiverne udløber den 13. december 1989.

Lovforslaget indeholder endvidere en række ændringer i forhold til den gældende realkreditlovgivning. Disse ændringer er udformet på baggrund af anbefalinger fra det såkaldte Zachi-udvalg, som kom med en redegørelse i maj 1987 med titlen »Den fremtidige realkreditlovgivning« og på baggrund af betænkning nr. 1108 fra juni 1987, »Brancheglidning i den finansielle sektor«.

Endelig samler lovforslaget lovgivningens bestemmelser om realkreditinstitutters virksomhed i én lov, idet der sker en sammenskrivning af lov om realkreditinstitutter og om lov om indeksreguleret realkreditlån. Lovforslaget omfatter således udlånsbestemmelser for nominelt forrentede og for indeksregulerede realkreditlån.

Ifølge lovforslaget er realkreditinstitutter her i landet registrerede institutter, der kan yde lån mod pant i fast ejendom på grundlag af udstedelse af obligationer – vistnok et dansk særkende, som vi kan være stolte af – netop som det blev fremhævet af den socialdemokratiske ordfører: det er tingen og ikke personen, der belånes.

Efter lovforslaget skal nye realkreditinstitutter være aktieselskaber. Et nyt realkreditinstitut kan oprettes som aktieselskab med en foreslået mindste egenkapital på 150 mio. kr., og udenlandske realkreditinstitutter vil kunne arbejde i Danmark både i form af datterselskaber, filialer og ved grænseoverskridende virksomhed.

[Lizzie Lichtenberg]

Mens nye realkreditinstitutter skal være aktieselskaber, kan de nuværende realkreditinstitutter fortsætte som hidtil, men de kan også vælge aktieselskabsformen.

Aktieselskabsformen er en hensigtsmæssig virksomhedsform. Den skal have en hæderlig ledelse, og aktieselskabsloven indeholder et klart selskabsretligt system. Endvidere vil den forbedre mulighederne for at få tilført ny kapital, og det kan der blive brug for, idet EF's krav til egenkapital er større end de nuværende danske.

Endvidere giver aktieselskabsformen mulighed for holdingselskabskonstruktioner. I fremtiden vil der således kunne opbygges koncerner, der består af forskellige finansielle institutter, f.eks. under ét fælles holdingselskab. Denne udvikling, har vi set, er allerede i gang på forsikrings- og sparekasseområderne. De mere åbne selskabskonstruktioner vil være et bedre grundlag for international dansk indsats.

Lovforslaget indeholder detaljerede bestemmelser om långivning og lånegrænser, men der sker en liberalisering og forenkling i forhold til den gældende realkreditlov, idet formålssondringen ophæves for erhvervsjendomme, kontor- og forretningsejendomme og andre ejendoms-kategorier. Dog kan der for ejerboliger til helårsbrug og fritidshuse kun ydes tillægslån som efter den gældende lovgivning, dvs. alene til indfrielse af forfaldne prioriteter og alene inden for en lånegrænse på 40 pct. En liberalisering på dette område er desværre ikke mulig, da det stadig væk er nødvendigt at få begrænset forbruget og øget opsparingen.

Ifølge den gældende realkreditlovgivning gælder kravet om et balanceprincip, der bygger på balance mellem det enkelte lån og de udstedte obligationer. Dette forslags balanceprincip tager udgangspunkt i de samlede indbetalinger vedrørende pantebrev og institutters samlede udbetalinger vedrørende udstedte obligationer m.v. Det kan kaldes et generelt balanceprincip.

Ved at anvende et generelt balanceprincip gøres kapitalfremskaffelsen mere fleksibel, og den muliggør en effektivisering af virksomhedsudøvelsen.

Efter gældende lovgivning har realkreditinstitutternes virksomhed i udlandet været på forsøgsbasis, men efter lovforslaget bliver denne adgang til at drive virksomhed i udlandet permanent.

Ved ændring af balanceprincippet fra at kræve balance mellem det enkelte lån og udstedte obligationer til forholdet mellem de samlede indbetalinger og instituttets samlede pligtige udbetalinger åbnes der mulighed for genindførelse af kontantlån.

Det Konservative Folkeparti lægger vægt på, at tilsynet bliver bedst muligt, og hvor det skal placeres vil det bebudede udvalgsarbejde måske kunne fortælle os nærmere om.

Den gældende lov om realkreditinstitutter er oprindeligt fra 1970. Det kan konstateres, at realkrediten har indtaget en dominerende rolle, når det gælder finansiering af fast ejendom. Derved spiller realkrediten også en stor rolle på det finansielle kapitalmarked. Vi kan derfor forvente, at der ikke vil gå 19 år, før vi skal revidere loven igen, da vi også her i Danmark må følge udviklingen af kapitalmarkedet meget nøje som led i tilpasningen til EF's indre marked.

Det er mit håb, at denne opblødning og afbureaukratisering i forhold til tidligere lov skaber muligheder for, at de danske realkreditinstitutter kan konkurrere ikke bare på det danske marked, men også på det udenlandske marked. Den konservative folketingsgruppe kan støtte ministerens forslag, og vi håber på en velvillig behandling her under udvalgsarbejdet.

Endvidere har vi et lovforslag fra industriministeren, L 28, til behandling sammen med dette lovforslag. Det er bestemmelser om ændring af regler om belåning af ejerboliger til helårsbrug og fritidshuse, og det er en følgelovgivning af den kreditlovgivning, som må siges at være hovedloven i dag.

Holger K. Nielsen (SF):

Det kan ikke nægtes, at der i de senere år ofte har stået blæst om kreditforeningerne. Der har været mange sager, hvor kreditforeningerne er gået lige til stregen eller over stregen i deres udlåns politik. På den baggrund kunne man måske forvente, at de ansvarlige politiske myndigheder spillede ud med en lovgivning, der forsøgte at stramme op over for det realkreditsystem, vi har i Danmark, og som på mange måder er enstående. Deri er jeg enig.

Men man kan unægtelig ikke sige, at det er tilfældet i regeringens lovforslag, som i parentes bemærket er både udviklet og omfattende. Men der lægges op til yderligere liberalisering af realkrediten. Baggrunden er det spøgelse,

[Holger K. Nielsen]

som hedder EF's indre marked og her i særdeleshed de helt frie kapitalbevægelser, som desværre blev vedtaget sidste år, og så det såkaldte Andet Samordningsdirektiv, som endnu ikke er vedtaget, men kun er vedtaget en fælles holdning til.

I dette lovforslag har man i forhold til Andet Samordningsdirektiv taget forskud på glæderne eller sorgerne – alt efter temperament – ved, at man implementerer den fælles holdning allerede nu i lovforslaget.

Men er det nu klogt at gøre det, at være så tidligt ude? Det betyder vel, at vi allerede nu åbner op for den frie etableringsret med hjemlandskontrol – og det er jo det centrale i Andet Samordningsdirektiv – for udenlandske kreditforeninger her i Danmark, hvorimod de danske ikke vil få de tilsvarende muligheder i udlandet. Ifølge den fælles holdning skal dette først være afsluttet senest 1. januar 1993. Er det klogt, at vi er så tidligt ude på det punkt i Danmark? Er det klogt, at vi igen skal spille den artige dreng i klassen, som vi så ofte gør i EF-sammenhæng?

Meningen er, at kreditforeningerne i højere grad skal kunne klare sig i konkurrencen. Derfor skal aktieselskaber være mere fremtrædende, de skal have mulighed for at drive det, der på juristkaudervælsk kaldes accessorisk virksomhed. Det er vist det, der også på dansk kaldes tilknyttet virksomhed.

Men det er jo helt uklart, hvordan denne accessoriske virksomhed nærmere skal defineres. Ifølge bemærkningerne skal det ske gennem konkrete afgørelser, men er der ikke et behov for, at vi i selve lovteksten får en præcisering af, hvad accessorisk virksomhed skal være?

Lad mig tage nogle eksempler: Kreditforeningerne er på det seneste blevet dybt involveret i ejendomsmæglerbranchen. Er det en accessorisk virksomhed?

Vi kan gå et skridt videre: Ved et hussalg er det normalt nødvendigt, at et forsikringsselskab garanterer en fortsat ejendomsforsikring. Vil det være accessorisk virksomhed at drive forsikringsvirksomhed?

Hvad med bankvirksomhed? Man skal meget ofte have et lån i banken til udbetalingen. Er bankvirksomhed accessorisk virksomhed?

I den forbindelse er det karakteristisk, at både Nykredit og Kreditforeningen Danmark har indledt samarbejde med udenlandske banker – en tysk og en fransk.

Det korte af det lange er, at kreditforeningerne selv har en overordentlig afslappet definition af, hvad de opfatter som accessorisk virksomhed. Jeg er ikke i tvivl om, at vi med dette lovforslag vil bevæge os imod det, der kaldes finansielle supermarkeder, hvor alle former for finansielle tjenesteydelser kan tilbydes inden for samme virksomhed. Det er endda muligt, at vi kan frygte en udvikling, som man kender det fra supermarkeder i Østeuropa. Dét er det jo af og til sådan, når man skal købe et par bukser, at man også bliver nødsaget til at købe et par sokker og måske et pund kartofler. En sådan udvikling kan også frygtes på kreditområdet. Hvis man skal have et lån i en kreditforening, bliver man, om end ikke tvunget, men man får i hvert fald et vink med en vognstang om, at man så også skal have sin forsikring i et bestemt forsikringsselskab, have sit lån i en bestemt bank. Det er faktisk noget af den udvikling, vi ser i øjeblikket gennem de franchiseaftaler, der er lavet på ejendomsmæglermarkedet med kreditforeninger, og hvor vi i øjeblikket i Markedsudvalget undersøger, om det er i overensstemmelse med EF-lovgivningen.

Men o.k., vi kan håbe, at det ikke går sådan. Men jeg er i hvert fald ikke i tvivl om, at man med dette lovforslag åbner op for en udvikling, som vil ødelægge det realkreditsystem, vi kender her i landet. Det skal vi bare være opmærksom på. Det vil dette åbne op for. Her er jeg så enig med hr. Baadsgaard i, at vi i Danmark har et godt realkreditsystem og på mange måder på trods af problemerne et effektivt realkreditsystem. Men jeg står på den baggrund så også uforstående over for, at Socialdemokratiet tilsyneladende har en så, sådan som jeg kunne opfatte det, positiv holdning til dette lovforslag.

Hr. Baadsgaard var selv inde på problemerne vedrørende kontantlån, som han mente der var problemer i. Jamen mulighederne for kontantlån er jo en konsekvens af, at man går over til det såkaldt generelle balanceprincip, som igen er en konsekvens af, at man skal have større fleksibilitet, som igen er alfa og omega i dette lovforslag. Derfor er mulighederne for kontantlån indbygget i den tankegang, der ligger i lovforslaget, at der skal være større fleksibilitet, at realkrediten skal beskæftige sig med alle mulige andre ting end det, den plejer at beskæftige sig med. Det er tankegangen i det, og derfor er

[Holger K. Nielsen]

det da logisk, at man også skal kunne tilbyde kontantlån. Det forbehold forstår jeg ikke, hvis man samtidig er tilhænger af dette lovforslag.

Jeg har et enkelt spørgsmål – jeg har flere i udvalget, det vender vi tilbage til under udvalgsbehandlingen – allerede nu. Det er til ændringerne vedrørende forhåndsbelåning. Der kan jeg forstå, at der ifølge § 40 sker en liberalisering af adgangen til at give forhåndslån fra kreditforeningerne. Det er jo nogle af de sager, der har været fremme i pressen, og som vi har beskæftiget os meget med i Boligudvalget. Det er jo de såkaldte skandalesager, der har angået forhåndslångivning. Der blev strammet op på dette område både i år, så vidt jeg husker, og sidste år, eller var det forrige år.

Men jeg vil godt helt konkret spørge boligministeren: Den liberalisering, der lægges op til i lovforslaget vedrørende forhåndsbelåning, betyder det, at de opstramninger, der blev foretaget i to omgange, dels af boligministerens forgænger og dels af den nuværende boligminister, bliver yderligere, om jeg så må sige liberaliseret igen? Er der tale om et tilbageskridt i forhold til de opstramninger, der fandt sted i forbindelse med disse forskellige sager?

Alt i alt må jeg sige, at vi naturligvis vil delta-ge konstruktivt i udvalgsbehandlingen, som vi altid gør, og gøre det så lidt dårligt som muligt. Men vores generelle mening om dette lovforslag er, at vi vender tommelfingeren nedad. Vi mener, det vil få meget negative konsekvenser for det realkreditsystem, som vi kender i Danmark, og som er godt. Vi er som sagt bange for, at det fuldstændig vil ødelægge dette system.

Mejdahl (V):

Vi skal inden den 13. december i år have udarbejdet og vedtaget en ny lov om realkredit. Den umiddelbare baggrund er, at Danmark over for EF har forpligtet sig til senest den 13. december i år at opgive det såkaldte behovskriterium på realkreditområdet.

Behovskriteriet har i praksis betydet, at Boligministeriet eller boligministeren har kunnet forhindre oprettelsen af nye realkreditinstitutter i Danmark.

I Venstre er vi godt tilfreds med, at boligministeren er gået det skridt videre, der hedder liberalisering og forenkling på en lang række områder; måske ikke helt langt nok på visse områder, men det er der flere grunde til, som vi

kan acceptere, og som vi støtter ministeren i. Det er hensynene til samfundsøkonomien. Der er ikke p.t. plads til lånefinansierede forbrugsudvidelser. Rom blev jo som bekendt heller ikke bygget på én dag, og der kan måske vise sig muligheder for visse lempelser hen ad vejen.

Det danske realkreditsystem har efterhånden snart 200 år på bagen. Ikke desto mindre er det meget moderne. Faktisk har systemet været unikt indtil for få år siden, hvor udlandet – og det er vel især USA – begyndte at efterligne det danske realkreditsystem.

Det, der gør det danske realkreditsystem så attraktivt, er den billige finansiering, det kan frembringe. Realkreditinstitutternes rentemarginal er kun 0,5 pct.

Desværre kan Danmark let risikere at miste sin fremtrædende stilling på realkreditområdet, hvis vi ikke passer på, og det er så det, vi gør ved at lave en ny realkreditlov.

Der ligger et kæmpeforarbejde til grund for dette lovforslag. Vi kan se en del i Zacchi-rapporten: Den fremtidige realkreditlovgivning. Jeg tror, at Zacchi-udvalget holdt omkring 40 møder. Også i Boligministeriet er der brugt mange kræfter på det og i de høringsberettigede instanser ikke at forglemme. Jeg nævner forarbejdet for at gøre opmærksom på, at vi i Venstre er klar over, at der er gjort et stort og dygtigt arbejde med lovforslaget.

Nu er det jo først og fremmest realkreditinstitutterne, der mærker til den nye lov. Der sker en mærkbar udvidelse af realkreditinstitutternes virksomhedsområde med mulighed for at drive accessorisk virksomhed, men kernen i virksomhedsområdet er fortsat ydelse af lån med pant i fast ejendom. Nye realkreditinstitutter skal være aktieselskaber, og de eksisterende kan omdannes, og reglerne om ledelse følger i det væsentlige aktieselskabslovens regler. Balanceprincippet lempes, og der genindføres adgang til at yde kontantlån. Eksperimentet eller forsøget, om man vil, med at drive virksomhed i udlandet gøres permanent. Egenkapitalen eller især placeringsreglerne for de til egenkapitalen svarende midler har været kritiseret fra Realkreditrådets side. Vi vurderer det sådan, at realkreditinstitutterne ikke foreløbig får besvær med denne bestemmelse. Tilsynets placering vurderes af et udvalg nedsat på statsministerens initiativ, og vi afventer det udvalgsarbejde. Disse ændringer betragter vi som positive elementer i den nye realkreditlov.

[Mejdahl]

Den enkelte låntager mærker også til ændringerne. Mixlånene til ejerboligen og fritidshuse ændres til 60/40 ved ombygning og ved ejerskifte – altså 60 pct. annuitetslån og 40 pct. serielån i modsætning til nu, hvor det er 50/50. Fritidshusejere får lempelse i lånenes løbetid, og så må de acceptere en bitte stramning på lånegrænserne for om- og tilbygning. Dokumentationskravet opretholdes, og disse ting mener vi også er nyttige, og det sidste er nødvendigt.

Jeg skal på Venstres vegne anbefale lovforslaget til velvillig behandling i Boligudvalget. Vi bidrager gerne til det udvalgsarbejde, og det gælder også for lovforslag nr. L 28, som er en konsekvensændring af lovforslag nr. L 26.

Vi tror, at den nye realkreditlov vil give vore realkreditinstitutter bedre konkurrencemuligheder til gavn for institutterne og til gavn for låntagere, og i modsætning til SF's ordfører tror vi ikke, ændringerne ødelægger vort realkreditsystem – tværtimod.

Kirsten Jacobsen (FP):

De to lovforslag, som vi har liggende foran os, er fremsat, for at vi kan opfylde vores forpligtelser over for EF med hensyn til det indre marked. Derfor kan vi i Fremskridtspartiet naturligvis kun hilse med tilfredshed, at vi har fået de 2 lovforslag.

Men jeg kan ikke lade være med at sige, at jeg synes, regeringen har været enormt langsommelig, når det drejer sig om at fremkomme med nødvendige forslag, for at vi kan opfylde vores forpligtelser med hensyn til det indre marked. Det har skabt unødvendig uro hos de berørte parter. Jeg vil godt sige, at det, jeg siger nu, ikke specielt har adresse til boligministeren, for det gælder faktisk alle de forslag, som regeringen skulle have fremsat. Der har trods alt været 6 år, og så er det ikke helt meningen, at man skal komme fem minutter i tolv.

Men de forslag, som ligger her, er for langt den største dels vedkommende udtryk for forenklinger og liberaliseringer, som vi i Fremskridtspartiet naturligvis støtter helhjertet.

Jeg vil godt sige, at vi i Fremskridtspartiet egentlig ønsker at få en realkreditlov, som er så liberal, som det overhovedet kunne lade sig gøre. Vi ville egentlig godt være med til at stemme for at ophæve realkreditloven. Når jeg siger det, er det, fordi der godt kan være nogle, der senere heroppefra vil bebrejde Fremskridtspar-

tiet, at vi har støttet boligministeren i de skærper, der senere vil være tale om med hensyn til tilsynsmyndighederne.

Der er ikke spor inkonsekvens i denne holdning. Hvis man ophæver realkreditloven, så er der ikke noget at have strafbestemmelser for. Men har man en realkreditlov, som et politisk flertal her i huset har vedtaget, er det altså også meningen, den skal overholdes, og så skal de realkreditinstitutter holde den efterrettelig. Når det viser sig i så mange tilfælde, som vi har set inden for den sidste tid, at de ikke gør det, er det nødt til at finde sig i, at man fra politisk hold skærper mulighederne for at gribe ind, og det har vi støttet.

Man må sige, at for de realkreditinstitutter, som opfører sig i overensstemmelse med loven, har disse skærper overhovedet ingen virkning.

Vi støtter som sagt alle de forenklinger og alle de liberaliseringer, der er tale om. Vi hilser også med glæde, at man nu tænker sig, at der indgås kontantlån. Jeg har ikke nogen negative ting at sige om det, som SF havde. Jeg synes også, at det er rimeligt, at man kan rebelåne friværdien ved udlejningsejendomme.

Men jeg kan så ikke lade være med at nævne, at ud over den skærpelse, som jeg har omtalt, og som vi støtter, ligger der altså også en skærpelse i L 28 – den ligger jo også i L 26 – når det handler om ombygning og tilbygning af sommerhuse. Her vil man nedsætte lånegrænsen fra 80 pct. til 60 pct. Det er Fremskridtspartiet ikke tilfreds med. Vi håber, at vi kan argumentere så godt for vores synspunkter i udvalget, så man bibeholder den nuværende grænse. Kan det ikke lade sig gøre, vil vi stille det fornødne ændringsforslag.

Der er en hel paragraf i dette lovforslag til realkreditlov, som jeg gerne ville have skulle udgå. Det er paragraf § 28 om private andelsboliger. Det er ikke, fordi hr. Jørgen Estrup sidder dér, men jeg ved godt, at han med særlig interesse vil lytte til det, jeg vil sige. Så kan han jo godt tage det med særlig adresse til sig selv, eftersom det nok er ham, der vil forhindre regeringen i at tage den ud. Hvorfor skal de private andelsboliger, som i langt de fleste tilfælde kun er en anden form for almindelig privat ejerbolig opført af private bygherrer, for det første have statstilskud og dernæst have en lånefinansiering, som er bedre end de øvrige ejerboliger?

[Kirsten Jacobsen]

Det finder Fremskridtspartiet fuldstændig uacceptabelt.

En anden ting, som jeg godt vil henlede boligministerens opmærksomhed på, er de bestemmelser, som handler om indfrielse af forfaldne prioriteter. Her siger man 40 pct. og 10 år. Når man tænker på alle de tvangsauktionsproblemer, vi har hængende over hovedet, kunne det jo godt være, at man skulle overveje, om man ikke på dette punkt kunne afhjælpe nogle af tvangsauktionerne. Det sker mange gange, at man har nogle højforrentede lån. Kunne man få lov til at erstatte dem med nogle lavere forrentede lån inden for 80 pct., som man har til ejerskifte, kunne man måske få boligydelsen nedsat for nogle ganske bestemte grupper, som er så hårdt spændt for, at jeg synes, vi må gøre alt inde i dette hus for at hjælpe dem bedst muligt. Det vil jeg gerne have at vi diskuterer i udvalget for at se, om ikke vi kunne blive enige. Når det kun drejer sig om, at man skal ombytte eksisterende lån, er der ingen rimelighed i at have en så snæver grænse, for det drejer sig jo ikke om at skabe et øget forbrug eller noget som helst andet, men om at få en lavere boligydelse. Det mener jeg da ikke nogen som helst kunne være imod.

Så har jeg et spørgsmål til ministeren. Det drejer sig om regnskabsaflæggelsen i § 89, stk. 2. Hvordan kommer det til at forholde sig med hensyn til udenlandske selskaber, som etablerer sig i Danmark, hvis man i denne realkreditlov stiller ganske bestemte krav til regnskabsaflæggelse osv.? Vil man også kunne stille de krav over for udenlandske selskaber, som egentlig er hjemmehørende i helt andre lande, for ellers vil det efter min mening virke konkurrenceforvridende.

Og må jeg så bare til slut sige, at vi vil arbejde positivt med disse forslag i udvalget. Vi vil som sagt støtte alle de tiltag, som rummer liberaliseringer, og bortset fra det ene punkt, som skærper straffebestemmelserne, vil vi gå imod alle skærpelser af loven.

Jørgen Estrup (RV):

Alle, der har været tæt på udarbejdelsen af dette lovforslag, ved jo, at det er en vanskelig sag. Der er flere betænknings, som ligger til grund, det har været et vanskeligt lovforberedende arbejde, høringen er omfattende osv. Sådan bør det vel egentlig også være; når vi har

fat i noget, der svarer til omkring en tredjedel af vores kreditmarked og i hvert fald den vigtigste kreditkilde her i landet, så er der selvfølgelig nogle særlige hensyn at tage. Det skal tage tid, det skal være ordentligt gennemarbejdet.

Og i denne sag er der desuden mindst tre afvejninger, der skal foretages. På den ene side skal vi have fuld sikkerhed for, at det realkreditsystem, vi kender, og hvis troværdighed og sikkerhed vi bygger meget på, bevares. På den anden side skal der tages nødvendige hensyn til den finansielle brancheglidning, vi kender, så realkrediten kan tilpasse sig. Og endelig er der altså en økonomisk politik, som må passes ind i det.

Det er ikke nogen let sag, og derfor skal hverken minister eller regering have utak for, at det har taget tid; tværtimod vil jeg gerne komplimentere ministeren med det, som jeg synes er et vellykket resultat. Jeg tror også, at udvalgsarbejdet vil kunne bekræfte, at man faktisk er landet på noget, som vil kunne være os til stor glæde i de kommende år og med en indbygget mulighed for tilpasning, som gør, at denne lovgivning ikke forældes i løbet af kort tid.

Udgangspunktet er jo tilpasningen til EF's første samordningsdirektiv, og den frist, vi har, er 13. december 1989; derfor skal behandlingen ske relativt hurtigt. Men deri ligger jo også de to hensyn, som vi er nødt til at tage til branchen: på den ene side en øget konkurrence fra finansielle virksomheder i EF-regi, på den anden side øget dansk konkurrence fra den brancheglidning, vi kender på den hjemlige front. Og her er man altså landet på den helt nødvendige nyskabelse, at realkreditinstitutter fremover er aktieselskaber, og at man også åbner muligheden for at omdanne de eksisterende realkreditinstitutter. Det er nødvendigt.

Jeg er i øvrigt enig med hr. Baadsgaard i, at betingelsen selvfølgelig er, at der ikke sker nogen udlodning, og jeg mener også, vi har fået bekræftet, at den betingelse er til stede. Men vigtigt er det altså, at vi kan bevare den ekspertise og den lange tradition for et sikkert kredit-system, som vi har. Det er til gavn for det danske samfund, men det er altså også en eksportfaktor.

I den forbindelse må man sige, at de to hensyn, vi skal tilgodese, altså er sikkerheden og hensynet til den økonomiske politik. Det er klart, at man i relation til sikkerheden tager fat

[Jørgen Estrup]

på nogle nye principper. Man ændrer på det kendte balanceprincip, ikke voldsomt, men dog noget. Jeg tror, det er en passende opblødning, man har foretaget her, som er nødvendig for at sikre fleksibilitet i realkreditsystemet. Det samme gælder egenkapitalreglerne, hvor vi i nogen grad er bundet af EF-systemet.

Og endelig er der så det spørgsmål, som naturligvis må melde sig fra realkreditte, om vi ikke er for restriktive på placeringsområdet. Det er klart, at det krav, der stilles her, er ganske restriktivt. Jeg synes, det er bedre at starte med et for restriktivt krav og så kunne lempe. Jeg tror også, realkreditte i relation til deres kunder vil være bedst tjent med den proces.

Vedrørende den økonomiske politik er der nogle hensyn at tage til den private opsparing. Det er helt nødvendigt, at vi ikke trækker tæppet væk under en i forvejen alt for lille privat opsparing, og en del af den private opsparing sker jo som bekendt i forbindelse med erhvervelse af hus.

Der er behov for ikke at fremme et lånefinansieret forbrug, og der er også behov for ikke i højere grad så at sige at invitere til tvangsauktionssituationer for familier, som ikke kan overskue økonomien i en ejerbolig. Derfor synes jeg, det er rigtigt, at man for ejerboligen har sagt, at vi holder fast i de nuværende regler. Der er ikke nogen mulighed for at lempe på dette område, uanset at man selvfølgelig fra realkreditte selv gerne havde set øget liberalisering. Hvis de økonomiske forhold gør det muligt, vil der jo ikke være vanskeligheder ved hurtigt at skabe lempelser. Jeg mener bestemt ikke, at det er det, vi har brug for i dansk økonomi i øjeblikket.

De samme betænkeligheder gør sig jo ikke gældende med hensyn til erhvervsjendomme, og derfor er det fornuftigt, at man nu laver liberalisering på det område.

Jeg mener også, at lovforslaget imødekommer et behov på et andet punkt, nemlig kontantlånområdet. Det har længe været en mangel, at vi var nødt til at opgive kontantlåne, og efter at vi har ændret hele beskattningen omkring kursgevinster, ser jeg ikke længere nogen som helst problemer i, at der nu igen bliver åbnet for kontantlån. Jeg forstår egentlig ikke de betænkeligheder, der har været fra både Socialdemokratiets og SF's side på dette punkt, for der er jo reelt ikke store muligheder for at ud-

nytte skattefrie kursgevinster nu. Det har vi sikret ad anden vej i forbindelse med nogle af aftalerne i skattereformregi. Så jeg synes, det er udmærket, at man her får givet realkreditte en mulighed, som svarer til, hvad man i øvrigt kan gøre på kreditmarkedet.

Lad mig blot som det sidste sige, at de betragtninger, man fra Fremskridtspartiets side havde om andelsboligen, synes jeg var interessante. Jeg ville meget gerne lave nogle ændringer sammen med fru Kirsten Jacobsen omkring andelsboliger, så vi kunne sikre, at det var de andelsboliger, som de kommende beboere virkelig er engageret i, der blev fremmet. Det har vist sig svært i praksis, men hvis det var det, fru Kirsten Jacobsen havde i tankerne, skal hun aldrig møde en lukket dør hos Det Radikale Venstre.

I øvrigt vil jeg sige, at dette lovforslag burde kunne få en hurtig og smertefri gang gennem udvalget.

Herluf Rasmussen (CD):

Jeg er reserve for CD's daglige ordfører i disse spørgsmål. Hun er desværre bortrejst, så jeg har påtaget mig det byrdefulde hverv at bevæge mig ind i realkreditloven.

Vi kan selvfølgelig anbefale lovforslaget som helhed, som det er. Vi er klar over konsekvenserne i forbindelse med vor indtræden i EF og alt det dér. Det behøver jeg ikke at sige, det har alle de andre ordførere sagt. Den er en nødvendig tilpasning.

Men jeg har også plads til et par almindelige bemærkninger om realkreditinstitutionen. Det er jo en gammel institution – jeg tror, den er over 100 år gammel – og den har haft en enorm betydning for boligbyggeriet her i landet. Det skulle jo nødigt glemmes, hvis kreditforeningerne begynder at få øje på større muligheder andre steder end f.eks. omegnen af København eller andre byer, hvor de måske vil være mindre seriøse i forbindelse med belåning af parcelhuse og den slags ting, fordi der er andre store opgaver, der giver noget mere. Men det tror jeg nu ikke, for der er trods alt en god fast kontakt mellem de mindre byggerier og realkreditinstitutionerne.

Der har været nogle storme omkring realkreditinstitutionerne, som har givet anledning til megen berettiget og uberettiget kritik. Der er en, der glæder sig over i dag, at kritikken vedrø-

[Herluf Rasmussen]

rende Illums Bolighus var uberettiget, da man sagde, at de havde belånt det for højt. Jeg må indrømme, jeg også hører til dem, der synes, det var belånt lige i overkanten, men så trøster det mig, at man nu har fået solgt det. Der har været nogen udefra, der ikke rigtig har kendt de danske forhold, og de har åbenbart købt den til en god pris, og det skal de have lov til.

Men med hensyn til disse kreditinstitutioners evne til at klare problemerne omkring de mange tvangsauktioner, tror jeg nok, jeg må fastslå, at den ikke har været så god. Der står for mange tomme huse i Københavns omegn, som måske kunne have været reddet, hvis man var gået mere i dybden, og specielt i betragtning af, at der er så mange boligløse, finder jeg det endnu mere uheldigt.

Der er nogle gode ting i sagen her. Der er lånegrænsen på 80 pct. Der er bare det, at man har haft en tendens til at opvurdere værdien af sådan et hus, og det falder jo tilbage på husejeren. Så jeg tror nok, at når man nu får disse faste lånegrænser, f.eks. 80 pct., så må man henstille, at disse vurderingsinspektører tager sig selv i ed og går realistisk til værks. Og så er der jo spørgsmålet omkring handelens omfang, som jeg vil prøve at få med ind i udvalgsarbejdet.

Der var noget i det, ordføreren for SF sagde, der lød som sød musik i mine ører. Det skyldes ikke, at jeg havde et meget intimt forhold til SF for 25 år siden. Jeg kom lige til at se i beretningen fra den tid. Jeg har engang sagt noget om realkredit, da jeg var medlem af Folketinget for SF, og jeg er næsten sikker på, at jeg kan huske nogenlunde, hvad det var.

Men jeg er ikke så helt uenig med SF's ordfører omkring spørgsmålet om det, han kalder for et accesoire – det er noget, man har i forretninger, hvor man sælger kjoler, og så skal man selvfølgelig have et pænt tørklæde og sådan noget, det er et accesoire. Men her er det altså noget, der tilgrænser, og jeg tror, det er en uheldig ting, at man begynder at lade kreditforeningerne få andre områder, for hvor ender vi? Hr. Holger K. Nielsen nævnte nogle ting, men jeg vil da også nævne sådan noget som landmåler-, udstyknings- og ejendomsmæglervirksomhed, forsikring af fast ejendom og al den slags ting. Jeg tror, det vil være uheldigt, hvis kreditforeningerne også skal klare de problemer.

Men der er ingen tvivl om, at dette lovforslag indeholder nogle forbedringer. Hvis vi skal

dømme efter pressen, så er sommerhussalget f.eks. reddet, der er ingen tvivl om det, nu har vi fået en ny belåning af sommerhuse, så skal de nok blive solgt. Det tror jeg nu bare ikke på. Det er avisfloskler, og det skal man ikke tage alt for højtideligt.

Man har været inde på spørgsmålet om friværdien, og der er jo en friværdi, hvis man belåner huset op til 80 pct. af værdien. Der er nogle, der gerne vil have forbeholdt denne friværdi til ombygninger, og det kan selvfølgelig også være meget godt. Der kan være en beskæftigelsesforanstaltning i det, og der kan også være et incitament til, at man ikke bruger penge på unyttige ting. Men jeg vil stadig væk holde fast ved, at vi lever i et liberalt samfund, og friværdien som sådan er trods alt den pågældendes formuegode.

Der kunne yderligere siges en del godt, men det vil jeg afholde mig fra, og jeg håber så, at min ordfører vil fortsætte i udvalget med at give forslaget sin tilslutning.

Lysholm Christensen (KRF):

Jeg skal ikke gentage lovforslagets indhold. Det er jo et stort og omfattende værk, vi har for os her. Jeg skal blot tilkendegive Kristeligt Folkpartis principielle stilling til lovforslaget.

Vi er som bekendt forpligtet til at lave en lovændring nu. Jeg vil takke ministeren for, at man har ventet så længe og har givet sig tid til at lave et godt og grundigt stykke arbejde, før det blev lagt frem for Folketinget. Der er lagt op til, at lovforslaget kan få en hurtig gang gennem Tinget, og det kan vi kun være tilfreds med.

Vi oplever et opbrud på det finansielle marked i øjeblikket. Det er en naturlig udvikling, synes vi. Vi anser det for helt naturligt, at der kommer en ny deling af arbejdsopgaverne, således at pengeinstitutter, realkreditinstitutter, forsikrings- og pensionskasser går ind på hinde traditionelle områder og deler arbejdet på en ny måde.

Vi er enig i, at der ikke er plads til et lånefinansieret forbrug. Vi er glad for, at lovforslaget sætter en begrænsning her, så vi ikke får et ophedet forbrug på grund af nye muligheder for at låne. Vi noterer med tilfredshed, at der er lavet bestemmelser om en ny grænse for lån til fritidshuse på 60 pct. Kontantlånsmuligheden er vi også tilfredse med.

[Lysholm Christensen]

Jeg kan også nævne, at aktieselskabsformen vil give nye konkurrencemuligheder, som er positive. Dog vil vi godt tilslutte os de betænkeligheder, der er kommet til udtryk fra anden side om, at vi må sikre os, at overskuddet ikke forsvinder ud af systemet. Det kan ikke være rimeligt, at overskuddet skal udloddes til områder, som ikke har med boligfinansiering at gøre.

Endelig skal jeg lige nævne spørgsmålet om indekslån. Der har jo været nogle problemer på det område, og det er måske noget, vi skal kigge lidt nærmere på under udvalgsarbejdet. Vi kan indskrænke os til nu at konstatere, at det er udmærket, at der bliver lagt en begrænsning ind, så man kun kan yde lån i henhold til lov om boligbyggeri.

Vi skal konkludere med at sige, at vi synes, det er et vældig godt arbejde, der er lagt frem. Vi har noteret os den brede kreds af høringsparter, der har kigget på det, og vi vil i hvert fald medvirke til, at forslaget får en hurtig gang gennem Folketinget.

Boligministeren (Agnete Laustsen):

Jeg vil gerne indlede med at takke for de mange rosende og positive bemærkninger, der er faldet til dette – som mange jo også har sagt – meget store og komplicerede lovforslag.

Jeg vil også gerne takke på embedsmændenes vegne. Jeg kan kun bekræfte, at det har været et utrolig stort arbejde at få dette lovforslag tilpasset de ændringer, som jo sker for øjeblikket på dette marked, også alle EF-reglerne taget i betragtning, og jeg kan derfor kun sige tak for, at det også her bliver påskønnet, at man har arbejdet så tilbunds gående.

Det er også forklaringen på, at dette lovforslag har været længe undervejs. Vi har ment, at det var bedre at gå virkelig i dybden med det og også prøve at tilgodese det, der er et af hovedformålene med denne lov, nemlig en forenkling og afbureaukratisering af de mange regler, som gælder på dette område.

Mange har jo nævnt, at der er tale om et enestående system, og det vil jeg også gerne bekræfte. Det er et system, som er enestående i kraft af, at det er hurtigt og billigt, og det er og bør altid være et sikkert system. Hvis vi skal opretholde disse hovedformål – og det kan jeg så sige, at det er jo næsten efter en god konservativ leveregel, at man skal forandre for at bevare –

er det også nødvendigt, at vi stadig væk prøver på at tilpasse realkreditsystemet den udvikling, der i øvrigt sker på det finansielle marked, og sørger for, at det er i takt med bl.a. bankers og sparekassers udvikling og naturligvis også med forholdene i udlandet, først og fremmest de EF-regler, som er kommet til at gælde på dette område, og som vi gerne skulle tilpasse systemet løbende.

Derfor vil jeg gerne sige, at dette er ikke det sidste punktum, der er sat om realkreditinstitutterne og deres virke. Det er helt givet, at vi bliver nødt til løbende at regulere mange af de bestemmelser, som er indeholdt i lovforslaget, og jeg kan også på den måde forklare, at der er en del bemyndigelsesparagraffer, netop for at vi hele tiden fleksibelt kan tilpasse udviklingen de ændrede krav, som måtte opstå.

Hr. Baadsgaard var overvejende meget rosende i sine betragtninger til dette forslag, og det er jeg glad for, men han stillede også en række spørgsmål om konkrete ting.

Jeg kan måske som indgangsvinkel hertil sige, at spørgsmålet om liberalisering har været nævnt af flere ordførere. Nogle har sagt, at der har været tale om for vidtgående liberalisering, andre har sagt, at vi måske burde gå videre i denne retning, og atter andre har syntes – og det var især hr. Holger K. Nielsen, der var inde på det – at vi egentlig burde holde os dér, hvor vi var.

Derfor var jeg glad for, at hr. Baadsgaard sagde med hensyn til liberalisering, at det afgørende i dette punkt var, at vi måtte sørge for ikke at udvide det lånefinansierede forbrug. Det er jo netop den grundtanke, som har ligget hos regeringen, da vi udformede dette forslag, at vi gerne ville gå et stykke ad liberaliseringens vej. Det har også været tilfældet, som fru Lizzie Lichtenberg nævnte, bl.a. på erhvervsbygningsområdet og også for sommerhusbyggeriet. Men dér, hvor vor betænkelighed ligger, er naturligvis, hvis vi med denne lov kommer til at opildne til et lånefinansieret forbrug. Det er ikke det, der på nuværende tidspunkt er behov for.

Hr. Baadsgaard nævnte spørgsmålet om tolagsbelåningen. Dertil kan jeg sige, at det er den belåning, som henholdsvis Landbrugets og Industriens Realkreditfond yder, og det er jo en gammel tradition i Danmark, at vi har disse særlige institutter, der yder denne særlige tolagsbelåning. Om det kan ændres – ja, selvfølgelig –

[Bolligministeren]

gelig ville man kunne ændre det, hvis der var et ønske om det, men jeg mener, at der ligger en så lang tradition for specielt inden for disse områder at have denne særlige belåning, og derfor er den også medtaget i lovforslaget i den form, det har fået.

Spørgsmålet om kontantlån har været nævnt af både hr. Baadsgaard og hr. Holger K. Nielsen. Dertil kan jeg sige, at det, som også bl.a. fru Lizzie Lichtenberg var inde på, hænger sammen med den ændrede udformning af balanceprincippet, som lovforslaget er udtryk for, hvor der ikke mere kræves sammenhæng mellem det enkelte lån og de udstedte obligationer, men alene mellem de samlede betalinger fra låntagerne og instituttets samlede pligtige udbetalinger til obligationsejerne. Vi har også dermed imødekommet et ønske fra Realkreditrådet om en sådan fleksibilitet. Jeg har ingen betænkeligheder ved at foreslå det, men jeg kan sige til hr. Baadsgaard, at det naturligvis er drøftelser, som skatteministeren både har været og vil blive involveret i. Det fremgår også af fremsættelsen, at der på skatteområdet vil komme forslag på et senere tidspunkt, og derfor er det helt givet, at skatteministeren vil blive inddraget i den yderligere fastsættelse af, hvordan disse kontantlån skal finde sted.

Spørgsmålet om tilsynet har været nævnt af forskellige ordførere. Jeg vil starte med at bekræfte, at statsministeren har nedsat et hurtigtarbejdende udvalg, der skal se på tilsynets placering. Jeg ville ikke have noget imod, hvis Realkreditilsynet blev slået sammen med Finansilsynet, men hvor et sådant tilsyn endeligt skal placeres, er det naturligvis statsministeren, som afgør på baggrund af udvalgets indstilling. Men med den udvikling, der sker på det finansielle område, ville jeg egentlig ikke synes, det var urimeligt, at man også slog disse tilsynsbestemmelser sammen.

Jeg kan i øvrigt sige, at en hel række af de bestemmelser, som indgår i dette lovforslag, også er en tilpasning til de regler, som allerede eksisterer inden for bank- og sparekasselovgivningen, og dermed altså også udtryk for, at vi finder det naturligt, at vi har nogenlunde parallelle regler på de to områder, som jo er ret nært beslægtede.

Hr. Holger K. Nielsen rejste spørgsmålet, om vi måske ikke var for tidligt fremme i henseende til EF-reglerne og egentlig tog forskud på

nogle af glæderne. Jo, vi er på nogle områder lidt længere fremme end egentlig påkrævet. Men jeg kan sige, at det er gjort ud fra den, synes jeg selv, gode indstilling, at det altid gælder om her i tilværelsen at skue fremad. Vi regner med, at de regler, der er fremlagt her, er regler, som branchen kunne ønske sig at leve med i den udvikling, som hele tiden kommer til at foregå, også inden for EF. Derfor har vi også prøvet at gøre reglerne så erhvervsvenlige som muligt og sådan set på forhånd tilpasset dem en udvikling, som vi kan se vil komme inden for EF.

Hr. Holger K. Nielsen rejste spørgsmålet om den accessoriske virksomhed, og andre har også været inde på det – det var sågar hr. Holger K. Niensens tidligere partifælle hr. Herluf Rasmussen, der pludselig forfaldt til sin SF-fortid og mente, at det her med den accessoriske virksomhed måske ikke udelukkende var af det gode.

Jeg er selvfølgelig lidt ked af, at hr. Holger K. Nielsen ikke har større tillid til vennerne i Øst-europa, end at han ikke rigtig bryder sig om deres forskellige former for bureaukrati og samfundsopbygning, men jeg kan sige, at den accessoriske virksomhed, som dette lovforslag åbner for, jo i forslagens bemærkninger udtrykkelig beskrives som en virksomhed, der skal være af umiddelbar betydning for realkreditvirksomheden. Det vil sige, at der vil blive stillet ret strenge krav til, hvor langt man kan gå.

Men som det gælder på så mange andre områder inden for dette store kompleks, vil der jo også her hele tiden ske en udvikling. Derfor er jeg uenig med hr. Holger K. Nielsen i, at reglerne bør fastsættes i lovtæksten; tværtimod tror jeg netop, som også nævnt i bemærkningerne, at det er på grundlag af konkrete eksempler, at vi lettest kan afgrænse, hvad der egentlig er accessorisk virksomhed med umiddelbar betydning for realkreditvirksomhed. Jeg kan nævne som eksempel, at der jo allerede er åbnet mulighed for realkreditinstitutterne for at gå ind i ejendomsbranchen, og det er noget, som vi har vurderet er accessorisk virksomhed, fordi det har umiddelbar tilknytning til deres realkreditvirksomhed.

Med hensyn til forhåndsbelåningen spurgte hr. Holger K. Nielsen, om der var tale om opstramning eller tilbageskridt. Jeg vil sige, at det vel egentlig kan siges at være både det ene og

[Boligministeren]

det andet. Der er tale om en yderligere liberalisering i mulighederne for at give denne forhåndsbelaening, men der er ogsaa samtidig fastsat ganske stramme regler om, at boligministeren kan bestemme, under hvilke forhold det kan accepteres.

Fru Kirsten Jacobsen hører til dem, der gerne havde set en yderligere liberalisering af lovgivningen, og hun nævnedes konkret sommerhusbelaening. Jeg indrømmer, at der er sket en stramning for sommerhusbelaening paa det omraade, at laenegraensen er sat ned; til gengæld er løbetiden forlænget, og jeg tror, at de to ting hænger meget godt sammen. Dermed har vi ogsaa den forenkling af reglerne, som har været et overordnet princip ved udformningen, at der gælder samme grænser for både nybyggeri, om- og tilbygning, tillægslån osv. Men hvis det ønskes yderligere belyst i udvalget og der kan være mulighed for det, så er vi helt parat til at diskutere det problem, for det kan da beklages, at der måske sker en stramning paa den ene del af omraadet.

Så spørger fru Kirsten Jacobsen ogsaa om den regnskabsaflæggelse, som skal finde sted bl.a. for de udenlandske firmaer. Jeg vil gerne besvare dette med at sige, at det ogsaa er et af de omraader, hvor der i lovforslaget er givet ministeren en bemyndigelse til at fastsaette bestemmelser af denne karakter, og det vil vi naturligvis ogsaa gøre med respekt for, at der kan gøre sig særlige forhold gældende, hvis det er udenlandske firmaer, der opererer i det danske.

Må jeg i øvrigt sige til fru Kirsten Jacobsen – og vi har jo drøftet sager af denne karakter i Boligudvalget paa baggrund af nogle konkrete eksempler tidligere – at med liberalisering bør efter min mening følge, at man ogsaa strammer ansvarligheden for firmaerne og dermed ogsaa tilsynet og straffebestemmelserne. Derfor indeholder lovforslaget ogsaa en skærpelse af de straffebestemmelser, der er fastsat over for realkreditinstitutterne. Vi kan i dag kun gå til bøde; man kan gå op til hæfte efter forslaget. Yderligere er der ogsaa foreslået en forlængelse af den forældelsesfrist, som i dag er paa to år, for at der kan rejses sager for eventuel overtrædelse, til en 5-årig forældelsesfrist. Ogsaa om disse punkter kan jeg sige, at de nu i princippet bliver svarende til dem, der gælder i bank- og sparekasseloven.

Hr. Jørgen Estrup betonedes, hvad jeg fandt var meget rigtigt, at det, der naturligvis er af den største vigtighed for lån både i indland og udland, er at bevare den sikkerhed, som skal gælde for de danske realkreditinstitutter og deres værdipapirer. Det er altafgørende, at den tillid bevares, og derfor er der ogsaa sat ganske skrappe betingelser for, hvad firmaerne må, for placeringsmuligheder osv. Jeg ved, at man havde ønsket at gå videre fra Realkreditrådets side i denne relation, men jeg ser ogsaa sikkerhedskravet som værende af så stor betydning, at vi ikke har kunnet gå helt så langt, som Realkreditrådet havde ønsket det.

Hr. Herluf Rasmussen var lidt inde paa Illums Bolighus. Nu tror jeg, vi skal friholde Illums Bolighus i denne forbindelse, det har vist ikke så meget med den aktuelle lånesag at gøre. Men jeg ved, at man i går i pressen fra en tidligere ministers side var fremme med, at man alligevel ikke havde overbelånt Illum's, som er noget andet end Illums Bolighus. Jeg skal ikke gå meget ind i den konkrete sag, men sige, at mig bekendt er sagen nu ikke så helt enkel som fremlagt i pressen. Der er vist foregået ganske mange og naturligvis helt lovlige transaktioner i forbindelse med denne overtagelse, ogsaa i forbindelse med overtagelse af gæld i den pågældende virksomhed, så jeg tror ikke, at man bare kan affærdige den med at sætte to tal op over for hinanden og sige, at så var der alligevel ikke tale om overbelaening. Sagen er nok så kompleks end som så.

Hr. Lysholm Christensen var ogsaa rosende over for forslaget og påpegede ogsaa, at det, vi måtte passe paa, var, at det ikke opfordrede til et øget låneforbrug. Det er jeg helt enig i. Jeg har ogsaa sagt flere gange, at den liberalisering, der gerne skulle udvikle sig, er afhængig af, hvordan samfundsøkonomien i øvrigt udvikler sig, og dertil kan jeg så kun glæde med, at det naturligvis ogsaa er noget, regeringen gør alt for at bedre.

Hermed tak for den venlige modtagelse.

Baadsgaard (S):

Først en bemærkning til hr. Holger K. Nielsen, der undrede sig noget over, at vi var positivt indstillet. Vores positive indstilling gik nu for det første paa, at vi gerne vil lave en god realkreditlov, og dertil havde vi nogle principielle synspunkter og krav, som vi gerne ville have

[Baadsgaard]

opfyldt. Det gik f.eks. på, at spørgsmålet om kontantlån skal afklares. Spørgsmålet om til lægslån f.eks. til udlejningsejendomme vil vi også have nærmere undersøgt og måske ændret betingelserne for og så det helt afgørende, at omdannelse til aktieselskab og i den forbindelse reservedernes håndtering bliver klarlagt.

Det er nogle væsentlige krav, og der kan også under udvalgsarbejdet vise sig at være flere. Det er under den forudsætning, at Socialdemokratiet gav udtryk for at ville gå ind i et udvalgsarbejde med henblik på at lave en god realkreditlov, og det tror jeg vi kan, hvis ministeren vil være imødekommende.

Jeg takker da for boligministerens svar, men jeg synes nok, de var lidt mangelfulde. Jeg forstår, at vi skal opretholde tolagsbelåningen af rent traditionsmæssige grunde. Nu kan man ikke fortænke en konservativ boligminister i at ville gøre noget på grund af traditionen, men jeg synes, det var en lidt tynd forklaring, og hvis ikke der er andre forklaringer end den, synes jeg, vi skal tage det op til overvejelse. Derfor vil jeg gerne spørge boligministeren: Er det ikke rigtigt, at det vil være en forenkling, at det vil være en ligestilling af konkurrerende parter, og at det vil være billigere for låntagene, hvis vi ikke havde tolagsbelåningen, men kunne lade alle kreditinstitutter operere frit på markedet?

Med hensyn til kontantlån, som jeg forstod boligministeren havde afstemt med skatteministerens, gav jeg udtryk for, at vi godt vil være med til et generelt balanceprincip, som der er lagt op til, men fordi vi indfører lidt ubalance i realkreditten, er det ikke ensbetydende med, at vi skal genindføre ubalance på skattesiden. Jeg mener, boligministeren skal tage dette alvorligt og prøve at finde frem til en måde, det kan håndteres på, så vi ikke vender tilbage til tiden før vi lavede spørgsmålet om mindsterente på obligationssiden.

Men altså et konkret spørgsmål til boligministeren: Hvad er der egentlig i vejen – ud over det med traditionerne – for, at vi kan tage den forenklingsgevinst med, som ligger i at ligestille kreditinstitutterne?

Holger K. Nielsen (SF):

Boligministeren nævnte i sit svar, at i og med at man tager forskud på sorgerne i forhold til Andet Samordningsdirektiv, gør man det nemmere for branchen at skue fremad. Men dér vil

jeg lige gøre opmærksom på, at dem, man især gør det nemmere for, er de udenlandske konkurrenter, der skal ind på det danske marked. Det er dem, man gør det nemmere for i og med, at man ikke i andre lande har foretaget de tilsvarende lovgivningsmæssige implementeringer, hedder det vistnok på juristkaudervælsk. Når de ikke har gjort disse implementeringer, gives der ikke mulighed for, at de danske realkreditinstitutter kan gå ud på de udenlandske markeder. Det, man gør, er, at man åbner for de udenlandske institutter, uden at der er åbnet tilsvarende for danske institutter på de udenlandske markeder. Det kan man vente med til efter 1992, tror jeg, ifølge den fælles holdning. Så det er ikke den danske branche, man hjælper til at se fremad. Det er den udenlandske branche, der skal ind på det danske marked, man hjælper med det.

Så er der spørgsmålene vedrørende denne tilknyttede virksomhed, og det glæder mig da meget, at min tidligere partifælle hr. Herluf Rasmussen også tog fat på dette spørgsmål. Han burde måske genoverveje sin beslutning fra starten af 1960'erne. I hvert fald synes jeg, at boligministerens svar netop var et bevis på, hvor usikkert det er. Boligministeren siger, at det må tiden vise, at vi må følge med i den faktiske udvikling og så se, hvad der kan ske. Hun nævner så, at der er sket noget med ejendoms-mæglervirksomheden, og det er helt korrekt, at det er der.

Men jeg stillede nogle yderligere spørgsmål: Hvad med forsikringsvirksomhed? Kan jeg ikke godt få et svar i dag på, om boligministeren mener, at forsikringsvirksomhed er accessorisk virksomhed? Hvad med bankvirksomhed? Hvad med målervirksomhed, som CD's ordfører nævnte? Man kan argumentere for en lang række tilknyttede aktivitetsområder, som er af vigtighed for realkreditbranchen, og jeg forstår slet ikke, at boligministeren er så utilbøjelig til at ville inddrage det i diskussionen i dag. Jeg vil i hvert fald godt have helt konkret svar på, om forsikringsvirksomhed og bankvirksomhed falder ind under begrebet accessorisk virksomhed. Det tror jeg også branchen vil være interesseret i.

Så er der disse spørgsmål om de østeuropæiske tilstande. Det, jeg mente dér, var, at det, man kan befrygte, er, at grænsen mellem kreditmarked og realkreditmarked bliver oplødt,

[Holger K. Nielsen]

når man får disse pakkedninger, hvor man for at få et realkreditlån også er nødt til at bruge et bestemt forsikringsselskab og en bestemt bank. Jeg påpegede, at det faktisk er det, der er ved at ske i øjeblikket gennem det samarbejde, der er gået i gang mellem kreditforeningerne og ejendomsmæglerne. I nogle af de aftaler, der er lavet, er der faktisk sådanne klausuler om, at kreditforeningen kan bestemme, hvilket forsikringsselskab og hvilke banker man skal bruge, i hvert fald ifølge den redegørelse, vi i Boligudvalget har fået fra Jyske Bank, som har lavet en meget stor redegørelse om forholdene vedrørende ejendomsmæglerbranchen. Der er i øjeblikket tale om sådanne klausuler, og det, vi frygter, er, at der sker en fuldstændig fjernelse af de grænser, der i dag er mellem de forskellige finansielle ydelser.

Det er derfor, vi frygter, at realkreditsystemet vil forsvinde. O.k., man vil stadig væk have realkreditinstitutter, men man vil ikke have et system, som vi har kendt hidtil med delmarkeder og med meget lave omkostninger, hvor kreditforeningerne så at sige er formidlere, meget enkle formidlere, mellem långivere og låntagere ved, at de udsteder obligationer. De vil gå ind i langt flere aktiviteter, og man vil få denne opblødning mellem de forskellige sektorer inden for kreditformidlingen. Det vil dels indebære, at man vil få nogle højere omkostninger, det er helt sikkert, og dels at man vil få en tendens mod finansielle supermarkeder, og det vil i sidste ende få den konsekvens, at det meget enkle og velfungerende kreditforeningssystem altså vil forsvinde.

Jeg vil godt have en nærmere kommentar fra boligministeren, om hun er helt fuldstændig fremmed over for den tanke, at etableringen af finansielle supermarkeder de facto vil få som konsekvens, at vores realkreditsystem vil forsvinde.

Kirsten Jacobsen (FP):

I anledning af det, SF's ordfører sagde om finansielle supermarkeder, skal jeg bare sige, at jeg synes egentlig, det var en god idé, men det kræver, at man ikke vedtager dette realkreditlovsforslag.

En af grundene til, at jeg tager ordet, er, at jeg netop har stillet et spørgsmål om accessorisk virksomhed. Det er stillet i februar måned – og jeg gentager i *februar måned* – til justitsministe-

ren via boligministeren, og jeg har nu efter at have efterlyst det hele sommeren fået at vide, at det er havnet hos industriministeren. De eneste ministre, der er til stede her i salen, er netop de pågældende tre ministre. Derfor kan jeg håbe, at de i fællesskab fra Folketingets talerstol vil besvare det spørgsmål, som nu har ligget til besvarelse i over 6 måneder, og hvorom jeg på mine papirer har noteret, at der er rykket 14 gange for et svar.

Det handler netop om, hr. Holger K. Nielsen, hvorvidt man med det system, man har i dag, synes, det er en god idé, at man i den samme virksomhed har dem, der formidler salget af en fast ejendom, dem, der skriver skøderne på den samme faste ejendom, sammen med de sidste nye konstellationer, nemlig dem, der vurderer til realkreditbelåning, og at det alt sammen ejes af dem, der belåner.

Jeg kan egentlig godt gå ind for ideen, men jeg kan bare ikke se, hvordan man vil få det til at passe ind i det system, som man har her. Jeg synes i hvert fald, at det er fuldstændig uacceptabelt, at der skal gå over 6 måneder, når alt det er sket på ejendomsmarkedet, hvor man har negligeret at svare på et så relevant spørgsmål. Derfor vil jeg gerne bede om, at en af de tre ministre, som er til stede, nu endelig vil løfte gardinet for os, så vi kan se, hvad meningen er. Hvis det er sådan, at man accepterer det hele, synes jeg, man i konsekvens deraf burde sige, at så har vi ikke noget at bruge denne realkreditlov til, for så laver vi et finansielt supermarked. Ellers må man altså have en elastik, der i det mindste holder bukserne oppe, for det har man ikke.

Så må jeg sige om forældelsesreglerne – nu var jeg så flink i første omgang, og det er boligministeren slet ikke vant til, men det var, fordi jeg tænkte, så tager vi det andet i anden omgang – at jeg er også meget, meget glad for, at man nu har lavet en 5-års-forældelsesregel. Jeg synes, det er endda meget skuffende og meget uacceptabelt for retssystemet, at jeg i dag i et svar fra justitsministeren – justitsministeren er til stede, og hvis han vendte sig om, ville han også høre, når der blev talt til ham – har fået at vide, at ud af tre sager om overbelåning, der er anmeldt til politiet, har Justitsministeriet den opfattelse, at de to allerede er forældet.

Jeg vil gerne sige til boligministeren: Når Boligministeriet anmelder en sag til politiet, må

[Kirsten Jacobsen]

man gå ud fra, at det har iagttaget forældelsesreglen. Jeg kan kun tolke det sådan, at der må være en forskellig opfattelse i Boligministeriet og i Justitsministeriet af, hvorvidt disse sager er forældede, og det vil jeg gerne have en kommentar til.

Så vil jeg gerne her fra talerstolen indgå et forlig med hr. Jørgen Estrup. Det er jo ellers så svært for vores partier at samarbejde. Når det endelig lykkes, hr. Jørgen Estrup, skal det altså ikke skorte på glæden hos Fremskridtspartiet. Hver eneste nedskæring i kvoten for private andelsboliger skal jeg støtte og vil klappe i hænderne for hver enkelt bolig, der bliver nedsat med kvoten. Jeg vil oven i købet gerne sige, at jeg vil gerne lave et forlig, som er så realistisk, at selv om jeg slet ikke kan lide de selvgroede andelsboliger og synes, det er et misfoster, så reserverer vi en lille klump derovre for at glæde hr. Jørgen Estrup og De Radikale, men så fjerner vi alle de statstilskud til det misfoster, som hedder andelsboliger, som bare er en omskrivning af ejerboliger.

Til allersidst må jeg sige, at ministeren ikke svarede på det, jeg spurgte om, og som jeg synes var et relevant spørgsmål, nemlig om man kunne tænke sig at diskutere frister og belåningsgrænser, når det drejer sig om indfrielse af forfaldne prioriteter, hvor man siger, at man kun kan gøre det inden for 40 pct. og kun med 10-årig løbetid. Når jeg har taget det op i dag, og når jeg stadig væk mener, det er så vigtigt, at vi får det diskuteret, skyldes det, at vi alle sammen forsøger at afværge så mange tvangsauktioner som muligt. Hvis man ikke får udvidet reglerne på dette punkt, vil man komme i klemme, fordi det handler om at få nedsat boligydelsen for de parcelhusejere, og man kan ikke forhindre dem i at erstatte de højt forrentede lån med lavt forrentede lån. Det vil jeg også gerne have svar på.

Boligministeren (Agnete Laustsen):

Både hr. Holger K. Nielsen og fru Kirsten Jacobsen beskæftigede sig med et problem, som naturligvis er stort. Jeg går ud fra – men jeg skal gerne love fru Kirsten Jacobsen at undersøge det – at det vel også er derfor, at det spørgsmål, fru Kirsten Jacobsen har stillet om, hvordan man nærmere definerer disse accessoriske virksomheder og betingelser for, at real- og kreditinstitutter kan gå ind i anden virksomhed end

det, vi normalt er vant til at opfatte som realkredit, har været ganske længe undervejs. Men jeg skal love at undersøge, hvor i treenigheden dette spørgsmål er endt, og sørge for, at fru Kirsten Jacobsen får et svar på det.

Jeg kan ikke her sige til hr. Holger K. Nielsen: Dette vil de kunne gøre. Dette vil de ikke kunne gøre.

Der blev konkret nævnt spørgsmålet, om man kunne drive bankvirksomhed, forsikringsvirksomhed osv.

Jeg vil gerne fastholde, at udviklingen løber ganske hurtigt. Der kommer forskellige former for virksomhed, som man i dag pludselig ser at banker kan overtage fra forsikringsselskaber og forsikringsselskaber kan overtage fra banker, og derfor kan jeg ikke sige, at det er et absolut ja eller nej. Tiden må vise, hvordan udviklingen kommer til at forløbe, og jeg skal ikke se bort fra, at vi om en årrække kan ende i det, som nogle har kaldt et finansielt supermarked. Jeg ville sige, at det var en udvidelse af, hvad de forskellige institutter, det være sig banker, forsikringsselskaber og realkredit, er i stand til at beskæftige sig med. Det, der så naturligvis er så utrolig vigtigt i denne forbindelse, er, at de kunder, som skal betjene sig af tilbudene, også er klar over, hvad det egentlig er, de får af gode råd på de forskellige områder. Det er også derfor, vi i Boligministeriet – også i samarbejde med Justitsministeriet og Industriministeriet – har arbejdet en del med at finde frem til, hvordan eventuelle franchisekontrakter skulle udformes i relation til, at realkrediten bevæger sig ind på ejendomsmarkedet. Men derfor er det også, som jeg sagde i første omgang, af betydning, at vi ikke i loven decideret skriver sådan og sådan, men baserer os på, hvad udviklingen bringer med sig, og naturligvis med det overordnede synspunkt, at vi inden for de involverede ministerier skal have nøjagtigt check på, hvad det er for ydelser, der tilbydes, for jeg tager absolut afstand fra – hvad der ikke kan undre hr. Holger K. Nielsen – at vi ender i østeuropæiske tilstande, hvor alt er uigennemskueligt.

Jeg kan i øvrigt sige til fru Kirsten Jacobsen med hensyn til det spørgsmål, fru Kirsten Jacobsen har rejst over for Justitsministeriet om forældelsesreglerne: Jeg har også læst det svar og vil gerne have mulighed for med justitsministeren at drøfte spørgsmålet om, hvornår en så-

[Boligministeren]

dan forældelse kan siges at være indtruffet. Jeg synes, Boligministeriet reagerede meget hurtigt, da vi blev klar over, at der kunne være tale om en overtrædelse af disse regler, men det må nærmere defineres, hvornår en forældelse løber fra. Så det spørgsmål vil jeg tage op med justitsministeren.

Med hensyn til indfrielse af de forfaldne prioriteter kan jeg også her sige, at vi for øjeblikket i Boligministeriet – det er på et lidt andet område, men det hænger dog sammen med det – arbejder med det beslutningsforslag, som blev vedtaget før sommeren, nemlig om at fremsætte et lovforslag, der skal prøve på dels at afværge kommende tvangsauktioner og dels også hjælpe de parcelhusejere, der uforskyldt måtte være kommet i denne situation. Vi arbejder ret intenst på det, og jeg håber, at vi i løbet af måske en måneds tid kan fremsætte lovforslag på dette område, og deri kan jeg så også tage det af fru Kirsten Jacobsen stillede spørgsmål med.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg er for så vidt tilfreds med, at boligministeren så klart antyder, at det, vi er i færd med at vedtage her, meget sandsynligt vil åbne op for det, som jeg før benævnte som finansielle supermarkeder, for jeg er helt enig i, at det er det, der vil blive konsekvensen af den udvikling. Jeg håber derfor også, at Socialdemokratiet er klar over – når de nu støtter dette lovforslag – at de med deres støtte kommer til at støtte denne udvikling væk fra det realkreditsystem, der har fungeret så godt, i retning af det, der kan benævnes finansielle supermarkeder.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Jeg synes ikke, jeg fik svar af boligministeren på mit spørgsmål vedrørende andenlagsbelåning og vedrørende Industriens Realkreditfond og Dansk Landbrugs Realkreditfond, og derfor vil jeg gerne gentage det. I øvrigt vil jeg gentage yderligere et spørgsmål, jeg stillede i første omgang, som jeg ikke fik svar på, nemlig om det faktum, at de bebudede ændringer af indeksbelåning til støttet byggeri, som er omtalt i forslaget til finanslov, ikke er med her, skyldes, at der er en ændring på vej i regeringens overvejelser.

Jeg vil gerne lige sige til hr. Holger K. Nielsen, at vi er klar over, at der kan være problemer her, men jeg synes, hr. Holger K. Nielsen i sin interesse for at bevare realkreditsystemet – den interesse har vi nemlig også, og det gav vi udtryk for – skal være med til også at sikre, at realkreditsystemet netop kan oveleve under de nye forhold, som det kommer til at operere under. Det er i den forbindelse, vi skal se på det, men vi er lige så opmærksom på de problemer, det indebærer, og jeg håber, vi kan få det afklaret i udvalget, hvis hr. Holger K. Nielsen mener, at der ligger meget store problemer her. Men at vi skal give virksomhedsområdet en vis åbning, tror jeg vil blive nødvendigt, hvis realkreditinstitutterne skal have en mulighed for at operere på det ændrede marked.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 24:

Forslag til lov om kundgørelse af love, anordninger og bekendtgørelser på Færøerne.

Af justitsministeren (Engell).
(Fremsat 10/10 89).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Pia Gjellerup (S):**

Jeg skal på Socialdemokratiets vegne kommentere dette forslag, som er betydelig mindre i sit omfang og betydelig mindre i sin virkning end det, vi just har debatteret.

Der er tale om et lille lovforslag, som vil betyde, at love, der er gældende for det danske rige,